

joidenkin sairastosastoilla esiintyvien töiden suorittamiseen henkilöitä, jotka eivät ole saaneet täydellistä sairaanhoitajakoulutusta sekä millä tavoin edellä mainitut toimenpiteet vaikuttaisivat sairaanhoitajapulana lieventämiseen. Samalla olisi alustavasti selvitettävä, voitaisiinko ehdotettujen järjestelyjen johdosta parantaa koulutettujen sairaanhoitajien palkkausta.

Sairaalaalautakunta esitti lausunnossaan mm. seuraavaa: kaupungin sairaaloihin oli viime vuosina yhä enemmän palkattu sairaanhoitajien tilalle varsinaista toimistohenkilökuntaa. Ennen pitkää tulee ilmeisesti koulutettu hoitohenkilökunta kokonaan vapautetuksi kansliatyöstä. Apuhoitajia on jo käytetty kaikissa kaupungin sairaaloissa vakinaisina ja myös hoitamassa täyttämättä jääneitä sairaanhoitajien virkoja. Apuhoitajia ei kuitenkaan voida käyttää vaativien sairaanhoidollisten tehtävien suorittamiseen. Kivelän sairaalaa koskeva työntutkimus tulee vielä jatkumaan, sen yhteydessä kiinnitetään huomiota myös aloitteessa mainittuihin seikkoihin. Sairaanhoitajien palkkaukseen nähden tällä ei voi olla käytännöllistä merkitystä, koska ko. palkkaus on kytketty säännöstelymääräyksiin. Valtuusto päätti ¹⁾, ettei aloite antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Sairaanhoitajien palkkauksen uudelleen järjestämisestä tarkoittava aloite. Vt Leikola ym. ehdottivat aloitteessaan, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin sairaanhoitajien palkkauksen järjestäminen uudelle kannalle siten, että korvaus annetuista luontaiseduista tulisi olemaan nykyistä huomattavasti suurempi ja vastaavasti korotettaisiin sairaanhoitajien peruspalkkoja. Aloite lähetettiin ²⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sairaalahenkilökunnan asuntotarpeen tyydyttämistä koskeva aloite. Vt Paronen ym. ehdottivat ko. asiaa koskevassa aloitteessaan, että tutkittaisiin mahdollisuuksia järjestää sairaalahenkilökunnan asunnontarpeen tyydyttäminen asuntomäärärahojen ja Aravalainoituksen avulla henkilökunnan omatoimisuutta avuksi käyttäen. Aloite lähetettiin ³⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sairaala-, koulu- ym. huoneiden kaunistaminen grafiikan avulla. Mainittuun toimenpiteeseen ryhtymistä tarkoittavassa aloitteessaan ⁴⁾ vt. Seme ym. olivat ehdottaneet, että koulu-, sairaala- ja huoltolaitosten saleihin hankittaisiin maalausten ohella grafiikkaa, varsinkin värililografioita. Ao. lauta- ja johtokuntien annettua asiasta lausuntonsa, joissa periaatteessa kannatettiin aloitetta, kaupunginhallitus ilmoitti, että 25. 11. oli asetettu ⁵⁾ 6-jäseninen kuvaamataidetoimikunta huolehtimaan kaupungin taidehankinnoista. Toimikunnalla on oikeus itsenäisesti suorittaa taidehankintoja helsinkiläisiltä taiteilijoilta vuosittain taideteosten ostoon varatun määrärahan puitteissa. Lisäksi oli kaupunginhallitus päättänyt ostaa mm. 12 värililografiaa Marian sairaalan poliklinikkarakennukseen. Ko. määrärahasta oli jäljellä 100 000 mk, joten kansakoulujen johtokuntien esittämää määriä grafiikkaa ei enää kertomusvuonna voitaisi ostaa, mutta v. 1955 niitä voitaisiin hankkia taidetoimikunnan harkinnan mukaan. Valtuusto päätti ⁶⁾, että aloite ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

6. Huoltotointa koskevat asiat

Varsinainen huoltotoimi

Kotisairaanhoidon järjestämisen yhteydessä, jota kokeilumielessä päätettiin aluksi soveltaa Kivelän sairaalan sisätautiosaston potilaisiin, oikeutettiin ⁷⁾ huoltolautakunta palkkaamaan neljä uutta kodinhoitajaa 8 kuukauden ajaksi. Näiden palkkaamiseen kaupunginhallitus tulisi myöhemmin myöntämään tarvittavan määrärahan.

Kunnalliskoti. Kunnalliskodin johtokunnan alaiset laitokset olivat v:sta 1951 lähtien olleet kehitysvaiheessa, jolloin toiminta oli huomattavasti laajentunut. Muutosten johdosta tarvittu lisähenkilökunta oli palkattu tilapäisenä, mutta koska ko. laitosten toiminta tuli olemaan jatkuvaa, ei ollut tarkoituksenmukaista pitää virkoja jatkuvasti tilapäisinä,

¹⁾ Kvsto 1. 9. 697 §. — ²⁾ S:n 1. 12. 1 012 §. — ³⁾ S:n 15. 12. 1 032 §. — ⁴⁾ S:n 19. 5. 437 §. — ⁵⁾ Ks. s. 139. — ⁶⁾ Kvsto 1. 12. 994 §. — ⁷⁾ S:n 5. 5. 369 §.

koska se mm. oli omiaan vaikeuttamaan pätevän henkilökunnan saamista ko. tehtäviin. Valtuusto päättikin ¹⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien kunnalliskodin johtokunnan alaisiin laitoiksi seuraavat virat: kunnalliskodin yhteisistä kustannuksista palkattavat (viran nimityksen jälkeen mainittu suluissa kunkin viran palkkaluokka ja kielitaitoluokka): farma-seutti (26, V), laboratoriohoitaja (24, IV), asentaja (23, V), varastonhoitaja (22, V), askartelutyön ohjaaja (24, IV), kanttiininhoitaja (18, V), kanttiininhoitajan apulainen (11, V), 14 apumiestä (18, V), kaksi puhelunvälittäjää (18, V), kaksi keittiöapulaista (11, V); hoitohenkilökuntaan kuuluvat: kolme alilääkärää (38, III), röntgenhoitaja (24, IV), 57 hoitajaa (20, V), kolme kylvettäjä (14, V), 15 hoitoapulaista (11, V); Hirvihaaran osastoon: johtaja (26, IV), keittäjä (14, V), keittiöapulainen (11, V), kaksi hoitoapulaista (11, V); Kulosaaren osastoon: johtaja (24, IV), keittäjä (13, V), hoitoapulainen (11, V), kylvettäjä-hoitoapulainen (12, V); vanhainkotiin hallinto henkilökuntaan kuuluvat: taloudenhoitaja (37, III), kirjanpitäjä (28, IV), varastokirjanpitäjä (23, V), kaksi toimistoapulaista (21, V), kaksi toimistoapulainen (18, V), kaksi puhelunvälittäjää (18, IV) sekä hoitohenkilökuntaan kuuluvat: lääkäri (38, III), ylihoitaja (29, III), yölihoitaja (26, IV), apulaisyölihoitaja (24, IV), poliklinikkahoitaja (24, IV), röntgenhoitaja (24, IV), kahdeksan osastonhoitajaa (24, IV), askarruttaja (24, IV), 11 hoitajaa (22, V), lääkintävoimistelija (22, V), 18 hoitajaa (20, V), kaksi kylvettäjä (14, V), 46 hoitoapulaista (11, V); keittiöhenkilökuntaan kuuluvat: ruokalanhoitaja (28, IV), ruokalan apulaishoitaja (21, IV), kolme keittäjää (13, V), kuusi keittiöapulaista (11, V) sekä muuta henkilökuntaa: konemestari (32, V), lämmittäjä-mekaanikko (24, V), asentaja (23, V), autonkuljettaja (23, V), puuseppä (22, V), kaksi vahtimestaria (22, V), neljä lämmittäjää (22, V), liinavaatevarastonhoitaja (23, V), liinavaatevarastonhoitajan apulainen (18, V), huollettavien omaisuusvarastonhoitaja (18, V), kanttiininhoitaja (18, V), naisvahtimestari (18, V) ja seitsemän apumiestä (18, V).

Kunnalliskodin henkilökunnalle laitoksen ulkopuolelta hankittavia asuntoja koskeva aloite. Vt Henriksson ym. olivat tehneet 11. 4. 1951 aloitteen, jossa ehdotettiin tutkittavaksi mahdollisuuksia mainittujen välikaisten asuntojen järjestämiseksi. Kunnalliskodin A- ja C-rakennuksen muuttaminen kroonisten sairaiden hoitolaksi oli edellyttänyt yleisen suunnitelman laatimista kaikkia ko. alueella suoritettavia rakennustöitä varten. Tehtävää hoitamaan oli asetettu erikoinen toimikunta. Yleissuunnitelman mukaisista viidestä asuntolarakennuksesta oli jo kolme rakenteilla. Nämä käsittivät yhteensä 130 yksityistä huonetta tai huoneistoa. Tilanteen tässä vaiheessa valtuusto päätti ²⁾, ettei aloite antanut aihetta enempään toimenpiteisiin.

Valtuusto päätti ³⁾ hyväksyä rakennustoimiston laatimat kunnalliskodin A-rakennuksen pääpiirustukset ja oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään piirustuksiin palolautakunnan mahdollisista huomautuksista aiheutuvat tai muista syistä tarpeelliseksi osoittautuvat pienehköt muutokset.

Tervalammun työlaitos. Valtuusto päätti ⁴⁾ lakkauttaa työlaitoksen 22. palkkaluokkaan kuuluvan sairaanhoitajan viran 1. 1. 1955 lukien ja perustaa mainitusta ajankohdasta lukien laitokseen 24. palkkaluokkaan kuuluvan osastonhoitajan viran.

Helsingin kaupungin 400-vuotiskoti. Valtuusto päätti ⁵⁾, että Helsingin kaupungin 400-vuotiskoti—Helsingfors stads 400-årshem -nimisen säätiön palveluksessa olevien talonmiesten eläke-edut järjestetään yhdenmukaisiksi vastaavassa asemassa suoranaisesti kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden eläke-etujen kanssa sekä että kaupunki maksaa mainitut eläkkeet.

Vanhusten olojen parantamista tarkoittavat toimenpiteet. Vt Voipio-Juvaksen aloitteen johdosta oli kaupunginhallitus 1. 3. 1951 asettanut komitean tutkimaan helsinkiläisten vanhusten olojen parantamista tarkoittavia asiantokysymyksiä ym. Komitea oli saanut valmiiksi mietintönsä 9. 6. 1953. Sen tekemän ehdotuksen pohjalla valtuusto päätti ⁶⁾,

1) että kaupungin toiminta vanhusten asiantokysymysten järjestämiseksi on pääasiallisesti nykyisten suuntaviivojen mukaisesti keskitettävä asuntoloiden perustamiseen ensisijaisesti Helsingin kaupungin nykyisellä alueella kauan asuneita tai luovutetun alueen kaupungeista Helsinkiin viimeistään vuonna 1947 muuttaneita ja täällä edelleen asuvia,

¹⁾ Kvsto 29. 9. 781 §. — ²⁾ S:n 24. 2. 164 §, ks. v:n 1951 kert. s. 41. — ³⁾ Kvsto 16. 6. 528 §. — ⁴⁾ S:n 19. 5. 401 §. — ⁵⁾ S:n 1. 9. 680 §. — ⁶⁾ S:n 31. 3. 262 §, 14. 4. 312 §, ks. v:n 1951 kert. s. 117. —

vähintään 65 vuotta täyttäneitä asunnon tarpeessa olevia vanhuksia varten tai ulko-kunnissa asuneita Helsingin kaupungin huolto- tai hoitolaitoksissa palveluksessa olleita varten siten, että asuntolat täyttävät valtioneuvoston vanhusten huoltokomitean ehdotuksessa mainitut valtionavun saamisen edellytykset;

2) että kiinteistölautakunnan on yhteistoiminnassa huoltoviraston kanssa ryhdyttävä toimenpiteisiin tonttien varaamiseksi vanhusten asuntoloiden rakentamista varten eri puolille kaupunkia;

3) että yleisten töiden lautakuntaa kehoitetaan harkitsemaan tarpeellisten määrärahojen merkitsemistä v:n 1955 ja seuraavien vuosien talousarvioihin uusien vanhusten asuntoloiden rakentamista varten;

4) että kaupunki vanhusten asuntoloiden aikaansaamiseksi myös järjestöjen toimesta, milloin seurakuntien tai yhtymien toimesta perustetaan Helsingin kaupungissa asuvia vanhuksia varten sellaisia asuntoloita, jotka täyttävät vanhusten huoltokomitean ehdotuksessa edellytetyt vaatimukset, samoin kuin sellaisten vanhusten laitoshuollon tarvetta tyydyttävien yksityisten vanhainkotien aikaansaamiseksi, joita huoltolautakunta pitää kaupungin vanhusten huollon kannalta tarpeellisina ja joiden suunnitelmat täyttävät kohtuulliset vaatimukset, luovuttaa rakennuksia varten tarpeelliset tontit joko omistusoikeudella siten, että kauppahinta saa jäädä korottomaksi, indeksiin sidotuksi lainaksi, joka erääntyy maksettavaksi siinä tapauksessa, että tontti myydään tai tontilla olevia rakennuksia käytetään toiseen tarkoitukseen, tahi vuokralla siten, että vuokraa ei kanneta sinä aikana, kun tontilla on vanhusten asuntola;

5) että kaupunki lisäksi sen mukaan kuin kussakin tapauksessa erikseen harkitaan, osallistuu yksityisten vanhainkotien perustamiskustannusten rahoittamiseen samoin kuin pienten yksityisten vanhainkotien perustamiseen vanhoissa kiinteistöissä oleviin, tarkoitukseen soveltuviin suuriin huoneistoihin, myöntämällä pitkäaikaisia ja huoakeakorkoisia kuoletuslainoja;

6) että kaupunginhallitusta kehoitetaan harkitsemaan mahdollisuuksia nykyistä tuntuvamman taloudellisen tuen antamisesta kaupungin alueella toimiville yksityisille vanhainkodeille ylläpitokustannusten suorittamiseen;

7) että kaupunki erityisesti vanhusten tautien tutkimista ja niiden hoidon selvittämistä varten toistaiseksi ylläpitää vähintään yhtä erityistä vanhusten poliklinikkaa, mutta että vanhusten poliklinikkahoitoa ei yleensä periaatteessa ole pyrittävä vastaisuudessa keskittämään erityispoliklinikkoihin, vaan järjestettävä yleisten poliklinikkojen puitteissa, joissa mahdollisuuksien mukaan on pyrittävä varaamaan tilaisuus ajantilausjärjestelmän soveltamiseen ja että viimeksi mainittu näkökohta on otettava huomioon uusia poliklinikoita suunniteltaessa ja perustettaessa;

8) että poliklinikkahoito on ilmainen kaikille niille, jotka nauttivat vanhuusavustuseläkettä tai kansaneläkelain mukaista lisäeläkettä;

9) että terveydenhoitolautakuntaa kehoitetaan yhteistoiminnassa sairaalalautakunnan kanssa edelleen tutkimaan vanhusten lääkärihoitokysymystä ja sen ratkaisemisen eri vaihtoehtoja;

10) että terveydenhoitolautakuntaa kehoitetaan mahdollisuuksien mukaan ryhtymään toimenpiteisiin kotisairaanhoidotoiminnan laajentamiseksi;

11) että huoltolautakuntaa kehoitetaan mahdollisuuksien mukaan ryhtymään toimenpiteisiin kodinhoitotoiminnan ja kotiaputoiminnan kehittämiseksi sekä kodinhoitajien lukumäärän asteittain lisäämiseksi siihen määrään saakka, johon myönnetään valtionavustusta;

12) että huoltolautakuntaa kehoitetaan ryhtymään toimenpiteisiin työtupien työkeskustoiminnan laajentamiseksi sitten, kun huoneisto-olot sen sallivat siten, että työtuvat huolehtivat kotiteollisuus- ja askartelutöiden järjestämisestä myös kotona ja kroonisesti sairaiden erikoishoito-osastoilla sekä hoitoloissa oleville osatyökykyisille vanhuksille kuin myös tarvikkeiden välityksestä ja tuotteiden myynnistä;

13) että huoltolautakuntaa kehoitetaan harkitsemaan vanhusten kesävirkestystoiminnan kehittämistä, huoltoviraston harjoittaman sosiaalisten kysymysten neuvontatoiminnan tehostamista ja tehokkaamman taloudellisen tuen antamista invalidivanhusten välipalvelusta huolehtiville järjestöille ja

14) että vt Voipio-Juvaksen ym. aloite ja komitean ehdotukset eivät asian tässä vaiheessa anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Aloite asuntojen rakentamiseksi kodittomille. Vt v. Martens ym. olivat aloitteessaan ¹⁾ 10. 2. ehdottaneet, että kaupunki päättäisi toteuttaa asuntojen rakentamisen kodittomille pankinjohtaja Sipin puheenjohtolla toimineen komitean v. 1950 tekemien ehdotusten mukaisesti ja että rakentaminen pantaisiin alulle jo v. 1954. Lisäksi aloitteessa ehdotettiin, että viipymättä osoitettaisiin paikka asunnon rakentamiseksi asiasiaalisille aineksille ja kunnostettaisiin päiväkotit kodittomia toipilaita varten, jolloin paremman puutteessa voitaisiin käyttää lämmitettäviä rautatievaunuja sopivan pistoraitteen päässä. Kiinteistö-lautakunta katsoi, että aloite ei enää ollut ajankohtainen, koska yksinäisten henkilöiden majoitustarvetta varten oli ostettu talo n:o 12 Lönnrotinkadun varrelta, mihin järjestetävällä majoituksella todennäköisesti saavutettaisiin aloitteessa asetetut päämäärät. Kaupunginhallitus ilmoitti, että sekä v. 1952 että kertomusvuonna tehtyjen valtuustoaloitteiden yhteydessä oli käsitelty toipilaskotiasiaa. 14. 4. 1954 valtuusto oikeutti ²⁾ sairaalalautakunnan tekemään sopimuksen Helsingin Seurakuntien huoltokeskuksen kanssa Vihdin Ojakkalassa sijaitsevan Smedsbackan ja Helsingin Taloustyöntekijänyhdistyksen kanssa Siuntiossa olevan lepokodin käyttämisestä Marian sairaalan toipilaskotina. Kysymys toipilaskodin järjestämisestä oli siis jo osittain ratkaistu myönteiseen suuntaan ja asia oli edelleen valmistelun alaisena. Näin ollen valtuusto päätti ³⁾, ettei aloite antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Avustuksen myöntäminen yksityisille vanhainkodeille. Valtuusto päätti ⁴⁾ myöntää yleisen kunnallishallinnon pääluokkaan kuuluvista yleisistä käyttövaroistaan 100 000 mk:n suuruisen avustuksen Helsingfors svenska metodistförsamlings Älderdomshem -nimiselle vanhainkodille sen toiminnan tukemista varten kertomusvuonna.

Samoin päätettiin ⁵⁾ myöntää em. tililtä 350 000 mk:n suuruinen avustus Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors -nimiselle säätiölle sen ylläpitämän sairas- ja vanhainkodin toiminnan tukemiseen kertomusvuonna.

»Vanhain työ—De gamlas arbete» -niminen myymälä avattiin huhtikuussa 1953 Keskusliiton toimesta. Myymälän välityksellä helsinkiläiset vanhuksat saivat myydyksi kotona valmistamia töitä sekä suoritettavakseen parsimista, paikkausta yms. Aluksi myyntivälitystä hoidettiin vapaaehtoisin voimin, mutta syyskuusta 1953 lähtien toiminta järjestettiin vakinaisen, palkatun työvoiman avulla. Myymälän ylläpitokustannukset olivat n. 60 000 mk/kk. Osittain ne rahoitettiin vanhuksilta perityin välityspalkkioin, osittain muualta hankituin varoin. Kun toiminta kuitenkin oli muodostunut tappiolliseksi, päätti ⁶⁾ valtuusto myöntää 130 000 mk:n suuruisen avustuksen yleisen kunnallishallinnon pääluokkaan kuuluvista käyttövaroistaan Vanhainsuojelun Keskusliitolle vanhusten töiden myyntivälitystä koskevan toiminnan tukemiseen.

Käpyrinne-niminen vanhainkoti, jota Vanhojen Huolto -yhdistys ylläpiti, valmistui v. 1952. Sen tontilla sijaitseva rakentamaton osa, joka oli jätettävä puistoalueeksi, oli kokonaan järjestämättä eikä yhdistyksellä ollut mahdollisuuksia ryhtyä sitä kunnostamaan. Tästä syystä yhdistys pyysi rakennustoimiston puisto-osastoa laatimaan suunnitelman sekä myöskin suorittamaan tarvittavat työt ko. piha-alueen kunnostamiseksi. Työn valmistuttua puisto-osasto esitti yhdistyksen maksettavaksi sopimuksen mukaisen laskun, määrältään 1 496 000 mk. Kun yhdistyksellä ei kuitenkaan ollut varoja mainitun laskun maksamiseen, se anoi vapautusta ko. summan suorittamisesta. Valtuusto päätti ⁷⁾, hyläten Vanhojen Huollon anomuksen vapautuksen myöntämisestä rakennustoimiston puisto-osaston 1 496 000 mk:n laskun suorittamisesta, myöntää yhdistykselle 300 000 mk:n suuruisen ylimääräisen avustuksen yleisen kunnallishallinnon pääluokan valtuuston käyttövaroista yhdistyksen ylläpitämän Käpyrinne-nimisen vanhainkodin toiminnan tukemiseksi edellyttäen, että avustus käytetään rakennustoimiston edellä mainitun saatavan lyhentämiseen. Lisäksi valtuusto päätti myöntää käyttövaroistaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten Vanhojen Huolto -yhdistykselle 1 196 000 mk:n suuruisen lainan, vuotuisena korkona 3 %, sillä ehdolla, että lainaa kuoletetaan 1. 1. 1955 lukien vuosittain vähintään 1/15:lla lainan alkuperäisestä määrästä ja edellyttäen, että laina käytetään kokonaisuudessaan rakennustoimiston saatavan suorittamiseen.

Pelastusarmeijan työn tukeminen. Suomen Pelastusarmeijan säätiö oli anonut kaupungilta 40 milj. mk:n halpakorkoista lainaa Helsingissä sijaitsevan yhteiskunnallisen keskus-

¹⁾ Kvsto 10. 2. 139 §. — ²⁾ Ks. s. 38. — ³⁾ Kvsto 15. 9. 746 §. — ⁴⁾ S:n 5. 5. 360 §. — ⁵⁾ S:n 5. 5. 361 §. — ⁶⁾ S:n 15. 12. 1 024 §. — ⁷⁾ S:n 24. 2. 166 §.

talon laajentamista varten. Tarkoituksena oli laajentaa Castrenin — Alppikadun varrella olevaa taloa niin, että siihen saataisiin sopimaan yömaja n. 100 miehelle. Samassa yhteydessä voitaisiin järjestää myöskin vanhuksille asuntola, johon tulisi tila 20 henkilölle. Huoltolautakunta puolsi Pelastusarmeijan anomusta mainiten, että sen kannalta ko. sosiaalinen työ oli osoittautunut miltei korvaamattomaksi ja esitetty suunnitelma kohdistui eräisiin kipeimpiin, ajankohtaisiin pulmiin. Kaupunginhallitus kannatti säätiön pyrkimysten tukemista, mutta koska 40 milj. mk:n suuruisen lainamäärän sisällyttäminen talousarvioon tuottaisi vaikeuksia, ehdotettiin, että säätiö hankkisi itse tarpeellisen luoton ja kaupunki tukisi sitä vuotuisavustusten muodossa. Valtuusto päättikin¹⁾ sitoutua siihen, että Suomen Pelastusarmeijan säätiön yhteiskunnallisen keskustalonsa laajentamista varten tarvitsemien, enintään 40 milj. mk:aan nousevien lainojen osalta suoritetaan säätiölle kauintaan 20 vuoden aikana em. lainoista maksettavan ja 2 %:n koron mukaan laskettu erotus vuotuisavustusten muodossa, edellyttäen, että lainat käytetään ko. keskustalon laajentamiskustannusten suorittamiseen ja että taloa käytetään säätiön suunnitelmalla tavalla asunnottomien helsinkiläisten miesten majoittamiseen ja asuntojen järjestämiseksi helsinkiläisille vanhuksille.

Lastensuojelu

Lastensuojeluvirastoon päätettiin²⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien 33. palkkaluokkaan kuuluva apulaislastenhuollontarkastajan virka, kaksi 26. palkkaluokkaan kuuluvaa huoltotarkastajan virkaa ja kaksi 19. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa.

Lastensuojeluviraston kaksi 30. palkkaluokkaan kuuluvaa naistarkastajan virkaa päätettiin³⁾ muuttaa apulaistarkastajan viroiksi; 26. palkkaluokkaan kuuluva miespuolisen kodissakävijän virka ja kaksi 26. palkkaluokkaan kuuluvaa vanhemman kodissakävijän virkaa muutettiin huoltotarkastajan viroiksi. Samalla päätettiin lakkauttaa 1. 1. 1955 lukien vastaanotto- ja rekisteritoimiston 29. palkkaluokkaan kuuluva toimistonhoitajan virka sekä perustaa mianitusta ajankohdasta lukien lastensuojeluvirastoon 30. palkkaluokkaan kuuluva apulaistarkastajan virka.

Lastensuojelulautakunnan alaisiin laitoksiin päätettiin⁴⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien 41. palkkaluokkaan kuuluva sosiaalilääkärin virka pätevyysvaatimuksena erikoistuminen hermo- ja mielitauteihin ja perehtyneisyys lastenpsykiatriaan sekä kaksi 33. palkkaluokkaan kuuluvaa psykologin virkaa pätevyysvaatimuksena filosofian tai kasvatustieteiden kandidaatin tutkinto, jossa on psykologian sekä kasvatus- ja opetusopin tai erityiskasvatustopin korkein arvosana.

Sosiaaliministeriön palkkaosasto oli ilmoittanut⁵⁾ hyväksyneensä 29. 10. 1953 valtuuston päätöksen, jolla 7. 10. 1953 päätettiin siirtää lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksen yläkoulun tyttöluokkien opettajien virat 31. palkkaluokkaan ja vastaanottokodin tarkkailuluokkien opettajien virat 33. palkkaluokkaan.

Koulukotien tarkkailuluokkien oppilasmäärän rajoittaminen, ks. s. 55.

Yhdenmukaisesti kaupungin sairaaloissa ja kunnalliskodissa käytäntöön otetun järjestelmän kanssa päätti⁶⁾ valtuusto, että lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa saatiin henkilökunnan ruokaloissa 1. 1. 1955 lukien siirtyä ateriamaksujärjestelmään, sikäli kuin lastensuojelulautakunta piti sanottua järjestelmää laitoksen työn kannalta tarkoituksenmukaisena ja edellyttäen, että aterioista perittiin samat maksut kuin kaupungin sairaaloissa kulloinkin sovellettiin.

Sofianlehdon vastaanottokoti. Lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa oli valtuuston 22. 4. 1953 tekemän päätöksen mukaisesti suoritettu eräitä virkojen järjestelyjä, jolloin sosiaaliministeriön palkkaosasto vahvistaessaan ko. päätöksen määräsi kaikki hoitajien virat 19. palkkaluokkaan ehdotetun 20. palkkaluokan sijasta. Sofianlehdon vastaanottokodissa työskenteli aikaisemmin kaksi hoitajaa, joiden virkoja ei tapahtuneessa järjestelyssä muutettu, joten he jäivät edelleen 20:nteen, eli uusien osastonhoitajien palkkaluokkaan. Tämän epäsuhteen korjaamiseksi valtuusto päätti⁷⁾ siirtää Sofianlehdon vastaanottokodin kaksi 20. palkkaluokkaan kuuluvaa hoitajan virkaa 1. 5. 1954 lukien 19. palkkaluokkaan.

¹⁾ Kvsto 17. 11. 928 §. — ²⁾ S:n 20. 10. 822 §. — ³⁾ S:n 1. 9. 669 §. — ⁴⁾ S:n 16. 6. 530 §, 1. 9. 668 §. — ⁵⁾ S:n 27. 1. 37 §, ks. v:n 1953 kert. s. 31. — ⁶⁾ Kvsto 22. 12. 1046 §. — ⁷⁾ S:n 14. 4. 306 §.

Sofianlehdon vastaanottokotiin päätettiin¹⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien 19. palkkaluokkaan kuuluva hoitajan virka C-osaston yöpäivystyksen järjestämistä varten sekä kahdeksan 18. palkkaluokkaan kuuluvaa lastenhoitajan virkaa.

Toivolan oppilaskotiin päätettiin²⁾ perustaa 21. palkkaluokkaan kuuluva vahtimestari-lämmittäjä-talonmiehen virka 1. 1. 1955 lähtien.

Oppilaskodin koulurakennuksen rakentamisessa oli päästy niin pitkälle, että rappaustyöt oli voitu aloittaa ja lämmityslaitteet olivat toiminnassa. Tarkoitukseen varattuja määrärahoja oli jäljellä enää 18.5 milj. mk, mikä ei kuitenkaan tulisi riittämään, josta syystä valtuusto myönsi³⁾ töiden loppuunsaattamiseen tarvittavan 8 milj. mk:n lisämäärärahan.

Reijolan nuorisokotiin päätettiin⁴⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien 32. palkkaluokkaan kuuluva johtajan virka.

Ryhtylän koulukodissa päätettiin⁵⁾ lakkauttaa 1. 1. 1955 lukien 14. palkkaluokkaan kuuluva leipojan virka, 11. palkkaluokkaan kuuluva palvelijan virka, 12. palkkaluokkaan kuuluva navetta-apulaisen virka ja 32. palkkaluokkaan kuuluva osastonhoitajan virka. Samalla perustettiin mainitusta ajankohdasta lukien koulukotiin 33. palkkaluokkaan kuuluva opettajan virka sekä 35. palkkaluokkaan kuuluva kuraattorin ja 15. palkkaluokkaan kuuluva liinavaatevarastonhoitaja-ompeleijan virka.

Vt Päivänsalon ym. aloitteessa ehdotettiin, että ryhdyttäisiin kiireellisiin toimenpiteisiin koulukodin kiinteistön nykyistä tarkoituksenmukaisemman käytön selvittämiseksi ja uuden, noin 40-paikkaisen koulukodin pikaiseksi suunnittelemiseksi. Aloite lähetettiin⁶⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Lastensuojelulautakunnan alaisten tilojen maanviljelyksen järjestäminen. 17. 9. 1952 olivat vt Bruun ym. tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin tutkittavaksi sitä, millä tavoin maanviljely lastensuojelulautakunnan alaisilla maanviljelystiloilla olisi sopivimmin järjestettävissä. Lastensuojelulautakunnan lausunnossa todettiin, etteivät kasvatukselliset ja hoidolliset näkökohdat vaadi maataloutta lastenhuoltolaitosten yhteyteen, silloin kun on kysymys normaaliälyisille lapsille tarkoitettusta laitoksesta. Normaalisti poikkeavalle hoidokkiaisnekselle taasen saattavat maataloustyöt tarjota korvaamatonta apua lapsen ammattia ja hänen tulevaisuuttaan suunniteltaessa. Kun on kysymyksessä syvemmin vajaamielisten hoitolaitos, ovat työskentelynäkökohdat sitäkin tärkeämmät. Lastensuojelulautakunnan hallinnassa olevien tilojen tuotanto kulutetaan melkein kokonaan omassa taloudessa, jolloin mitään myyntivoittoja ei yritetäkään tavoitella. Kuitenkin koulukotien maatalous on ollut kunnollisesti hoidettua. Tuottaviksi talouksyksiköiksi ne eivät, lähinnä pienuutensa takia, muodostuisi, olisivatpa ne sitten minkä kunnallisen hallinnon haaran alaisia tahansa. Ainoa käyttömuoto, jolla ne tuottaisivat vaatimatonta tuloa, olisi vuokraaminen. Toivolan oppilaskoti oli jo luovuttanut pois kaikki tarkoitukseen sopivat maat, lukuunottamatta Peltolan lohkoa, joka vastaisen asemakaavan mukaisesti saattoi olla kaupungille tärkeä. Toivoniemeen kuului erillinen Myllylammen metsälohko, joka ei tuottanut mitään rasisusta kaupungille. Ryhtylään kuuluva, Siirtola-niminen tila oli ehdotettu palstoitettavaksi. Bengtsårin tila oli jo siirretty kiinteistölautakunnan hallintoon. Valtuusto päätti⁷⁾, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Laitosten perustaminen ruotsinkielisiä, sosiaalihuoltoa kaipaavia lapsia varten. Vt Meinander ym. olivat 22. 11. 1950 tehneet aloitteen, missä ehdotettiin, että laadittaisiin selvitys niistä mahdollisuuksista, joita olisi olemassa sosiaalihuollon huostassa olevien ruotsinkielisten lasten sijoittamiseksi yhteistyössä ruotsin- ja kaksikielisten kaupunkien ja maalaiskuntien kanssa perustettaviin laitoksiin. Lastensuojelulautakunta oli esittänyt käsityksenään, että muita kuin vajaamielisiä ruotsinkielisiä lapsia varten ei tarvitsisi perustaa laitoksia, koska Suomen Lastenhoitoyhdistys oli tähän saakka hoitanut ko. sijoituskysymyksen. Suoritetun tiedustelun avulla oli saatu selville, että ko. vajaamielisten lasten hoitopaikkojen tarve oli n. 120 paikkaa, joista n. 90 tuli Uudenmaanläänin osalle. Niiden kuntien luku, jotka olivat vastanneet myönteisesti ko. laitoksen perustamista koskevaan kyselyyn, oli vastaavasti 60. Kun sittemmin Pernajan kunta oli kutsunut 30. 1. 1953 ruotsin- ja kaksikielisten kuntien edustajia neuvotteluun, missä myös Helsingin kaupungilla oli kaksi edustajaa, päätettiin mainitussa kokouksessa asettaa komitea. Myös-

¹⁾ Kvsto 1. 12. 984 §, 20. 10. 822 §. — ²⁾ S:n 25. 8. 620 §. — ³⁾ S:n 19. 5. 406 §, ks. v:n 1953 kert. s. 32. — ⁴⁾ Kvsto 20. 10. 822 §. — ⁵⁾ S:n 16. 6. 523 §, 20. 10. 822 §. — ⁶⁾ S:n 1. 12. 1 009 §. — ⁷⁾ S:n 19. 5. 405 §, ks. v:n 1952 kert.

kin siinä kaupunki oli edustettuna. Edellä sanotun nojalla valtuusto päätti ¹⁾, ettei aloite tällä kertaa antanut aihetta toimenpiteisiin.

Kaupungin osallistuminen vajaanmielisten ruotsinkielisten lasten laitostusjärjestämistä varten perustettavaan kuntainliittoon. Valtuusto päätti ²⁾ ilmoittaa vajaanmielisten ruotsinkielisten lasten sijoituskysymystä harkitsevalle ruotsinkielisten ja kaksikielisten kuntien edustajain kokoukselle, että kaupunki yhtyy vajaanmielisten ruotsinkielisten lasten keskuslaitoksen perustamista koskevaan hankkeeseen ja sitoutuu varaamaan laitoksesta vähintään 35 hoitopaikkaa.

Sen ohessa valtuusto päätti siltä varalta, että hankkeen toteuttamista varten perustetaan kuntainliitto, valita kaupungin edustajiksi liittovaltuustoon toimikaudeksi 1955—1957 ylikirjastonhoitaja E. Bruunun ja lastenhuollontarkastaja M. Törnuddin.

Suomen Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen. Yhdistys oli aikaisemmin anonut, että kaupunki kunnostaisi yhdistyksen Stenbäckinkatu 5:ssä sijaitsevan tontin, koska sillä oleva rakennus oli osittain kaupungin käytössä. Yleisten töiden lautakunnan laatiman kustannusarvion mukaan ko. töiden kustannukset nousivat 818 000 mk:aan. Yhdistys ehdotti, että kaupunki maksaisi 1/3 näistä kustannuksista ja myöntäisi loput sille halpakorkoisena lainana. Valtuusto päätti ³⁾ myöntää mainitulle yhdistykselle 231 740 mk:n suuruinen avustuksen yleisen kunnallishallinnon pääluokkaan kuuluvista käyttövaroistaan edellyttäen, että avustus samoin kuin lainakin ⁴⁾ käytetään kokonaisuudessaan em. tontin kunnostamisesta aiheutuneiden kustannusten suorittamiseen.

Lisäavustuksen myöntäminen ryhtineuvola varten. Lastensuojelulautakunta oikeutettiin ⁵⁾ myöntämään Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitolle 200 000 mk:n lisäavustus lasten ryhtineuvolan ylläpitämistä varten.

Ida Järvisen rahasto -nimisen testamenttilahjoituksen vastaanottaminen. Leskirouva Järvinen oli testamentannut koko jäämistönsä kaupungille, jonka oli luovutettava se jonkin lastenkodin käytettäväksi. Kun jäämistöstä oli vähennetty kaikki kulut, oli sen arvo 162 706 mk. Korkein oikeus oli hylännyt kaupungin kanteen, jolla yritettiin saada kaupungin haltuun 250 000 mk:n kauppahinnasta myyty osakehuoneisto. Valtuusto päätti ⁶⁾, että kaupunki kiitollisuudella ottaa vastaan mainitun testamentatun omaisuuden ja että se hoidetaan testamentin määräyksen mukaisesti Ida Järvisen rahasto -nimisenä lahjoitusrahastona. Samalla valtuusto kehotti lastensuojelulautakuntaa esittämään, miten rahaston varat olisi käytettävä jonkin lastensuojelulautakunnan alaisen lastenkodin hyväksi.

7. Erinäisiä sosiaalisia tehtäviä koskevat asiat

Työnvälitystoimisto. Valtuusto päätti ⁷⁾ 1) perustaa 1. 2. lukien työnvälitystoimistoon 32. palkkaluokkaan kuuluvan apulaispsykologin viran ja 25. palkkaluokkaan kuuluvan toimentajan viran;

2) lakkauttaa samasta ajankohdasta lukien työnvälitystoimiston yhden 30. palkkaluokkaan kuuluvan apulaisen viran, viisi 24. palkkaluokan toimentajan virkaa, yhden 23. palkkaluokan toimistoapulaisen viran, kuusi 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa, 18. palkkaluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen viran, yhden 20. palkkaluokan vahtimestarin viran, yhden 15. palkkaluokan ovenvartijan viran ja yhden 8. palkkaluokkaan kuuluvan lähetin viran;

3) siirtää työnvälitystoimiston maatalousosaston osastonjohtajan viran 32. palkkaluokasta 34. palkkaluokkaan;

4) oikeuttaa työnvälityslautakunnan suorittamaan W. O. Ahtiolle, jos hänet nimitetään 29. palkkaluokan osastonhoitajan virkaan, henkilökohtaisena palkanlisänä 33. palkkaluokan mukaisen palkan ja

5) vahvistaa työnvälitystoimiston edellä mainittujen viranhaltijain virkanimikkeet työnvälityslautakunnan esityksen mukaisesti.

Sosiaaliministeriön palkkaosasto ilmoitti ⁸⁾ sosiaaliministeriön 12. 2. hyväksyneen mainitun valtuuston päätöksen.

¹⁾ Kvsto 24. 2. 165 §, ks. v:n 1950 kert. s. 51. — ²⁾ Kvsto 22. 12. 1 047 §. — ³⁾ S:n 20. 10. 833 §. — ⁴⁾ Ks s. 19. — ⁵⁾ Kvsto 27. 1. 54 §. — ⁶⁾ S:n 1. 12. 986 §. — ⁷⁾ S:n 27. 1. 46 §. — ⁸⁾ S:n 24. 2. 145 §.